

Krajský úřad Pardubického kraje
cestou

Městského úřadu Polička
odboru územního plánování, rozvoje a ŽP
Palackého náměstí 160
572 01 POLIČKA

Váš dopis č. j.: MP/28847/2024/OÚPRaŽP/KIR
Číslo jednací: GR182 /023/24
Vyřizuje: Ing. Vorálek, Ing. Oppetl
Tel.: 603 828 905
Datum: 18.9. 2024

Odkanalizování obce Telecí systémem DČOV – odvolání VAS

Městský úřad Polička svým rozhodnutím č.j. MP/28847/2024/OÚPRaŽP/KIR ze dne 2.9.2024 ve formě veřejné vyhlášky povolil stavební záměr odkanalizování obce Telecí systémem 95 domovních čistíren odpadních vod (dále MDČOV) a společně i vypouštění odpadních vod do vod povrchových i podzemních. VODÁRENSKÁ AKCIOVÁ SPOLEČNOST, a. s., (dále VAS) jako provozovatel úpravny vody Vír, odebírající surovou vodu z vodárenské nádrže Vír, v jejímž povodí se předmětná obec nachází, zasílá proti výše uvedenému rozhodnutí odvolání. Hlavní připomínky uvádíme v následujících bodech.

- Vodárenská nádrž Vír je nenahraditelným a nezastupitelným zdrojem surové vody se strategickým meziregionálním přesahem pro úpravny vody ve Víru a Švařci, zásobující desítky tisíc obyvatel v okresech Žďár nad Sázavou, Brno-město a Brno-venkov. Navržená stavba zvyšuje riziko pro zajištění kvality vyráběné pitné vody pro obyvatelstvo dotčených území.
- Stavba je v několikanásobném rozporu s Plánem dílčího povodí Dyje pro III. plánovací období 2021-2027, včetně tímto plánem schválených opatření. Výhledovým opatřením u sídel s větším počtem obyvatel v blízkosti vodárenské nádrže Vír, tedy i obce Telecí (je přímo citována) je vybudování oddílné kanalizace s napojením na centrální ČOV. Jiné opatření předepisuje pro takové centrální čištění odpadních vod (dále OV) v povodí nádrže Vír zvýšené odstraňování fosforu, což v praxi znamená vybavení centrální ČOV minimálně chemickým simultánním srážením fosforu. Další tzv.plošné opatření typu „C“, považuje DČOV za přípustné jen u osamocených staveb a ne u celých sídel nebo jejich místních částí, jako je obec Telecí. Závaznost Plánů dílčích povodí je dle našeho názoru jasně legislativně určena schválením nadřazeného Národního plánu povodí Dunaje vládou České republiky. Navazující plány dílčích povodí byly zase schváleny jednotlivými krajskými úřady. Vodoprávní úřad je tedy cíli těchto plánů jednoznačně vázán.
- Navrhovaná stavba (MDČOV) je v rozporu s §38, odst.5 zákona č.254/2001 Sb. o vodách (dále vodní zákon). Citované ustanovení zákona totiž předepisuje:

VODÁRENSKÁ AKCIOVÁ SPOLEČNOST, a.s.
Soběšická 820/156, Lesná, 638 00 Brno
tel.: +420 545 532 111, fax: +420 545 222 820
e-mail: sekretariat@vasgr.cz

Bankovní spojení: 15304621/0100
IČ: 49455842, DIČ: CZ49455842
Společnost je zaregistrována v obchodním rejstříku
vedeném Krajským soudem v Brně, oddíl B, vložka 1181

www.vodarenska.cz

„Kdo vypouští odpadní vody do vod povrchových nebo podzemních, je povinen zajišťovat jejich zneškodňování v souladu s podmínkami stanovenými v povolení k jejich vypouštění. Při stanovování těchto podmínek je vodoprávní úřad povinen přihlížet k nejlepším dostupným technologiím v oblasti zneškodňování odpadních vod, kterými se rozumí nejúčinnější a nejpokročilejší stupeň vývoje použité technologie zneškodňování nebo čištění odpadních vod, vyvinuté v měřítku umožňujícím její zavedení za ekonomicky a technicky přijatelných podmínek“.

Účelové rozčlenění povinnosti čistit OV v lokalitě na větší počet malých domovních čistíren rozhodně není zajištěním jejich zneškodnění na úrovni nejlepších dostupných technologií v oblasti zneškodňování nebo čištění odpadních vod. Je nutné si uvědomit, že domovní ČOV představují vždy nouzové řešení likvidace OV z domácností a neměly by být využívány skupinově namísto soustředěného komunálního čištění OV v lokalitě. Zajištění jejich stabilní funkce je provozně náročné a nákladné a rozhodně není v silách obecních úřadů. Dlouhodobé výsledky čištění jsou u MDČOV horší než u větších funkčních komunálních ČOV.

4. Navrhovaná stavba (MDČOV) hrubě porušuje i §38, odst.9 vodního zákona. Vypouštění OV neobsahujících nebezpečné závadné látky nebo zvláště nebezpečné závadné látky přes půdní vrstvy do vod podzemních lze totiž povolit (není-li možné jiné řešení) výhradně u staveb pro individuální a rekreační bydlení. I toto záměr schvalovaného projektu nesplňuje – např. DČOV u č.p.3 (mateřská škola – 50 EO), č.p.178 (základní škola - 50 EO). Vypouštění OV z citovaných objektů do vod podzemních je tedy nezákonné.

Stejně ustanovení vodního zákona schvalovaná stavba porušuje i v podmínce maximálního povoleného množství OV vypouštěných do vod podzemních - denní maximum je 15 m³/den.

De projektu a rozhodnutí je povoleno průměrné měsíční množství - 1134 m³/měsíc, tj. průměrné denní množství - 37,8m³/den. Maximum bude ještě vyšší přepočtem dle koeficientu denní nerovnoměrnosti. Opět nezákonný postup.

5. Navrhovaná stavba (MDČOV) je v rozporu i s §23a, odst.8 a 9 vodního zákona.
Odst.8 - Zhoršení či znemožnění dosažení dobrého stavu nebo dobrého ekologického potenciálu útvaru povrchové nebo podzemní vody je možné pouze na základě výjimky, kterou udělí vodoprávní úřad na základě žádosti při současném splnění podmínek.....

Odst.9 - Bez udělené výjimky podle odstavce 8 nelze záměr vedoucí ke zhoršení či znemožnění dosažení dobrého stavu nebo dobrého ekologického potenciálu útvaru povrchových nebo podzemních vod povolit ani provést.

Ustanovením vodního zákona zmíněné podmínky stanovují kroky a změny v součinnosti s plány povodí a nejsou tedy možné bez souhlasu správce povodí. Výstavba MDČOV v rozporu se schváleným Plánem dílčího povodí, s nižší účinností čištění OV oproti předepsanému centrálnímu čištění, je tak krokem ke znemožnění dosažení dobrého stavu v nádrži Vír.

6. Nebylo provedeno žádné nezávislé odborné posouzení investičních a provozních nákladů ve vztahu k zajištění potřebné účinnosti čištění OV z celé obce, včetně oprav a obnovy zařízení a likvidace přebytečných kalů. Takový materiál nemůže nahradit nějaký zjednodušený propočten ekonomické náročnosti na zbudování DČOV. Posouzení musí logicky obsahovat různé varianty technického řešení – např. sběrná kanalizace různých typů a centrální ČOV, individuální nebo společné jímky na vyvážení OV, nouzové čištění formou většího počtu MDČOV. Vůbec tedy nedošlo k objektivnímu posouzení možných způsobů odvádění a čištění OV z obce a ke skutečnému porovnání jejich ekonomické a technické přijatelnosti.
7. Jako účelové se jeví i rozdělení lokality na dva zdroje z hlediska způsobu vypouštění OV – do vod povrchových a podzemních, se zjevným cílem dostat dílčí velikostní kategorie pod 500 EO. Rozdíly v počtech EO mezi projektovou dokumentací (819 EO), oznámením (819 EO a 827

EO) a jejich přepočty v rozhodnutí dle fyzických obyvatel (505, resp. 595 obyvatel) jsou nepřehledné a matoucí. Nově budované ČOV se vždy navrhují na počet EO ne na počet fyzických obyvatel. Jejich kapacita musí zahrnovat i prostor na plánovaný rozvoj obce, růst počtu obyvatel, vybavenost atd. Lokalita velikosti obce Telecí v daném umístění rozhodně musí splňovat podmínky pro čištění a vypouštění OV ze zdroje nad 500 EO.

8. Zcela nereálný je předpoklad zajištění stabilního provozu jednotlivých MDČOV dálkovým monitoringem pomocí vybraných prvků. Sledování chodu dmyhadla nebo čerpadel neznamena, že aerace funguje technologicky správně a podle aktuálního zatížení. Navržený projekt také počítá s chemickým srážením fosforu, ale bez jakékoliv bližší specifikace. Uvedené předpokládané průměrné účinnosti čištění OV (u fosforu 80,2%) u tak velkého počtu MDČOV jsou rovněž nereálné a naopak uvedené garantované maximální hodnoty jsou zase pro povodí se zdrojem výroby pitné vody nedostatečné (u fosforu je max. 8 mg/l).

Stabilní provoz malých ČOV vyžaduje také mnohem intenzivnější a odbornější dohled, než s jakým počítá obec a vodoprávní úřad. Obslužnost na počet připojených EO je časově i nákladově výrazně náročnější než u ČOV větších.

9. Projekt je rovněž v rozporu s platnou legislativou pro výstavbu ČOV – viz. vyhl. č.428/2001 Sb. (prováděcí vyhláška k zákonu č.274/2001 Sb. o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu). Vůbec totiž neřeší bilance produkovaných kalů a následnou likvidaci přebytečného kalu přehazuje na vlastníky jiných větších ČOV s možnou kapacitou, tedy vlastníků, kteří si komplexní kalové hospodářství již zaplatili. Podotýkáme, že tito si většinou zajišťují jen svoje napojené OV, případně jejich plánovaný růst v rámci schválené rozvojové dokumentace.

10. Značně podhodnocený je předpoklad odčerpávání přebytečného kalu z MDČOV po dosažení vyšší koncentrace cca 1x až 2x za rok. Ten neodpovídá ani teoretické normované produkci znečištění OV (60 g BSK5 na EO a den) a z ní odvozené produkce sušiny aktivovaného kalu v DČOV (55 g suš. kalu na EO a den). Na MDČOV chybí dostatečný prostor pro akumulaci kalu, včetně jeho stabilizace (nejlépe aerací). Bez pravidelného odtahu přebytečného kalu v intervalu i častějším než 1x měsíčně musí tedy docházet k jeho neustálému úniku do vodoteče s nedostatečně vyčištěnými OV. Rozpor je tak značný, že se nabízí otázka, zda není tento nelegální stav záměrem navrhovaného čištění OV.

11. V rozporu s legislativou je i navrhovaná likvidace části vyčištěných OV jejich zálivkou nebo rozstříkáním na pozemku. Nelze souhlasit s tvrzením, že se jedná o aplikaci §38, odst.11 písm. B) vodního zákona. Jedná se totiž i po vyčištění o OV a ty nelze rozstříkovat na pozemky bez jejich speciální úpravy a povolení vodoprávního úřadu. To samozřejmě platí i pro možnost opětovného využití OV. Rozhodně není možné hygienicky a kvalitativně nezabezpečené OV rozstříkovat na pozemky v blízkosti obydlí a ještě k tomu bez stanovených podmínek v povolení vodoprávního úřadu.

12. Schvalovaná stavba nespĺňuje i další legislativní požadavky. Konkrétně se jedná o nařízení vlády č. 401/2015 Sb., tabulka 1c, kde v kategorii III. (viz. kapitola Souhrnné technické zprávy projektu B.2, strana 12), nařízení předepisuje:

DČOV, u nichž je vyšší účinnost nitrifikace, částečné odstraňování dusíku denitrifikací a odstranění fosforu nutné z důvodu vypouštění do vod povrchových s přísnějšími požadavky z důvodu užívání vod pro vodárenské účely apod. Jedná se nejčastěji o DČOV kategorie II, doplněné např. membránovou filtrací nebo jiným dalším stupněm čištění - chemickým srážením, filtrací (pískový filtr, zemní filtr), sorpcí apod. Tyto DČOV musí být vybaveny odděleným prostorem pro akumulaci kalu.

Navržené MDČOV přitom nejsou doplněny dalším stupněm čištění ani odděleným dostatečným prostorem pro akumulaci kalu. Jejich certifikace není bonus, ale samozřejmá povinnost a vybavení chemickým srážením fosforu a vzdáleným monitoringem problém konfliktu neřeší. Neosazením ČOV kategorie III v rámci povolované stavby tak dochází k dalšímu porušení legislativy.

13. Nesprávně navržené hodnoty limitů vypouštěných OV.

U vypouštění OV do vod povrchových je použita velikostní kategorie s mírnějšími limity, což lze považovat za záměrné obcházení legislativy. K tomu použité rozdělování objektů je účelové. Obec je zdrojem OV s velikostí výrazně přes 500 EO a tomu by měly odpovídat stanovené limity podle nař.vl.č.401/2015 Sb., přílohy č.7. Vážným nedostatkem je projektem garantovaná zbytková koncentrace 8 mg/l, která neodpovídá stanoveným limitům.

V této souvislosti je nutno poznamenat, že zcela nepoužitelné je posouzení stavu ve vodním toku a vlivu vypouštění z MDČOV, provedené na základě jediného vzorkování z 22.8.2023. Z toho vyvozované závěry projektantem i vodoprávním úřadem o údajném splnění hodnot norem environmentální kvality (dále NEK) dle nař.vl.401/2015 Sb. je irelevantní. Toto jasně vyvrací zhodnocení stavu kvality povrchových vod v Teleckém potoce monitorováním ze strany Povodí Moravy. Zjištěné hodnoty z července 2024 opakovaně překračovaly v ukazateli fosfor 0,3 mg/l, což je výrazně nad NEK.

Obdobně u vypouštění OV do vod podzemních předepisuje legislativa (nař.vl.č.57/2016 Sb.) přísnější hodnoty, než navrhuje projekt a schvaluje vodoprávní úřad. Jedná se o objekty větší než 9 EO (č.p.196 – 10 EO, č.p.204 – 15 EO). Zde platí místo ukazatele $N-NH_4=20$ mg/l, ukazatel $N_{celk}=30$ mg/l. Navíc je v rozporu se zákonem povoleno vypouštění OV z již zmíněných objektů občanské vybavenosti (školská zařízení) a vypouštění OV do vod podzemních bez vsakovacího objektu tzv.postřikem.

14. Neplnění nař.vl.č.57/2016 Sb. je ale ještě rozsáhlejší. Nedostatečný je totiž provedený hydrogeologický průzkum a posouzení vypouštění OV do vod podzemních. Jeho obsah i závěry si v řadě případů odporují nebo protirečí.

Téměř u všech hodnocených objektů se vsakováním vyčištěných OV, s drénem nebo bez něj je sice uděleno souhlasné stanovisko, ale v posouzení jsou zásadně omezující podmínky, jako např. vypouštění jen ve vegetačním období, v období bez srážek, v období správné funkce vsakovacího objektu, v období příznivých klimatických podmínek (při nižší hladině podzemní vody) atd. Ve většině případů je doporučován odvoz vyčištěných odpadních vod oprávněnou firmou, tj. k vyčištění na komunální ČOV. Jinými slovy trvalé vypouštění OV není možné, jinak hrozí kontaminace podzemních vod. V takovém případě legislativa nařizuje i limity v mikrobiologických parametrech Escherichia coli a Enterokoky a instalaci technického zařízení k jejich odstranění (§3, odst.3,4 cit. nařízení vlády).

Sporné jsou i další závěry doplňkového hydrogeologického průzkumu, vztahující se k minimální vsakovací ploše. Ta je navrhována dle průměrných hodnot koeficientu vsaku, tj. $1 \cdot 10^{-6}$ m/s a ne dle nejnepříznivějších hodnot – $3,03 \cdot 10^{-7}$ m/s. Zjednodušený ekvivalent vsakovací plochy na 1 EO = 2 m² je tedy dle našeho názoru nesprávný a působí účelově.

Dle našeho názoru se vodoprávní úřad nevypořádal s připomínkami VAS i dalších účastníků řízení. Jejich pomíjení a přecházení odkazováním na řešení údajně stejných připomínek jiných účastníků řízení nepovažujeme za postup odpovídající významu povolované stavby. Povolání se opírá o několikanásobné porušování a obcházení legislativních předpisů, včetně vodního zákona a schváleného Plánu dílčího povodí Dyje. Rozsah těchto konfliktů je zcela mimořádný.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem s povoleným stavebním záměrem řešit likvidaci odpadních vod v obci Telecí systémem MDČOV nesouhlasíme a nesouhlasíme ani se zvoleným postupem nadřazovat problematické a legislativě nevyhovující řešení nad zájem ochrany mimořádně cenného zdroje pitné vody pro velké množství obyvatel kraje Vysočina a Jihomoravského kraje. Odpadní vody v tomto povodí by měly být likvidovány pomocí nejlepších čistírenských technologií a s plným respektováním legislativy.

 VODNÁRENSKÁ
AKCIOVÁ SPOLEČNOST, a. s.
Soběšická 820/156, Lesná, 638 00 Brno

-3-

Ing. Ladislav Haška
generální ředitel

Na vědomí:

VAS, divize Žďár nad Sázavou

